

RAN-2108002201070009

F.Y.B.Com. (External) Examination March - 2026
Theory and Practice of Co-operation
Organization and Working of Co-operatives - I

Time: 3 Hours]
[Total Marks: 100

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book. (2) પ્રશ્ન નં. 1 ફરજિયાત છે. Question no. 1 is compulsory. (3) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે. Figures to the right indicate full marks of the question.	Seat No.: Student's Signature
---	--

- પ્ર.1. નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો (દરેકના બે ગુણ) 20**
Answer the following questions briefly. (2 Marks each)
1. સહકારની વ્યાખ્યા આપો.
Define co-operation.
 2. સહકારના કોઈપણ બે મૂલ્યો જણાવો.
State any two co-operative values.
 3. સહકારી મંડળીની સ્થાપના એટલે શું?
What is meant by the establishment of a co-operative society?
 4. સહકારની કોઈપણ બે સમસ્યાઓ જણાવો.
Give any two problems of co-operation,
 5. સહકારી મંડળીમાં 'નિરીક્ષણ' એટલે શું?
What is inspection in a co-operative society?
 6. સહકારી તાલીમનો અર્થ જણાવો.
State the meaning of co-operative training.
 7. સહકારી સંસ્થાનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.
State the scope of a co-operative organization?
 8. ઉત્પાદકોની સહકારી મંડળીની વ્યાખ્યા આપો.
Define producers' co-operative society.
 9. પ્રાથમિક સહકારી સંસ્થા એટલે શું?
What is a primary co-operative institution?
 10. રાજ્ય દ્વારા સહકારી મંડળીઓને આપવામાં આવતી કોઈપણ બે પ્રકારની સહાય જણાવો.
State any two types of assistance provided by the state to co-operative societies.
- પ્ર.2. સહકારી મંડળીનો અર્થ, વ્યાખ્યા અને તેના ફાયદા તથા ગેરફાયદા સમજાવો. 16**
Explain the meaning, definition, and merits and demerits of a co-operative society.
- અથવા**

- પ્ર.2. સહકારના સુધારેલા સિદ્ધાંતોનું વર્ણન કરો અને સહકારી ચળવળમાં તેમનું મહત્વ સમજાવો. 16
Describe the revised principles of co-operation and explain their importance in the Co-operative movement.
- પ્ર.3. સહકારી મંડળીઓના નિરીક્ષણ અને દેખરેખની પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો અને તેનું મહત્વ સમજાવો. 16
Discuss the methods of inspection and supervision of co-operative societies and explain their significance.
- અથવા**
- પ્ર.3. સહકારી તાલીમમાં શિક્ષણ અને પ્રચારની ભૂમિકા સમજાવો. 16
Explain the role of education and propaganda in co-operative training.
- પ્ર.4. જે પૃષ્ઠભૂમિ હેઠળ સહકારી ચળવળનો ઉદ્ભવ થયો તેનું વર્ણન કરો અને સહકારી પ્રવૃત્તિના ઉદ્દેશ્ય સમજાવો. 16
Describe the background under which the co-operative movement emerged and explain the objectives of co-operative activity.
- અથવા**
- પ્ર.4. ધિરાણ અને બિન-ધિરાણ સહકારી મંડળીઓના સંગઠન વિશે સમજાવો. 16
Explain the organization of credit and non-credit co-operative societies.
- પ્ર.5. પ્રાથમિક, મધ્યસ્થ, રાજ્ય અને ફેડરલ સહકારી સંસ્થાઓનું માળખું અને કાર્યોની ચર્ચા કરો. 16
Discuss the structure and functions of Primary, Central, State, and Federal co-operative institutions.
- અથવા**
- પ્ર.5. સહકારી આયોજન સમજાવો અને રાજ્ય દ્વારા સહકારી મંડળીઓને પૂરી પાડવામાં આવતી વિવિધ પ્રકારની સહાયનું વર્ણન કરો. 16
Explain co-operative planning and describe the various forms of assistance provided by the state to co-operative societies.
- પ્ર.6. ટૂંકનોંધ લખો (કોઈપણ બે) 16
Write short notes: (any two)
1. સહકારની સફળતા માટેની પૂર્વશરતો
Pre-conditions for the success of co-operation.
 2. સહકારી મંડળીનું સંચાલન
Management of a co-operative society.
 3. આર્થિક વ્યવસ્થામાં સહકારનું સ્થાન
Place of co-operation in the economic system.
 4. દૂધ ઉત્પાદક સહકારી મંડળીઓ
Milk producers' co-operative societies.
 5. એક હેતુલક્ષી અને બહુ-હેતુલક્ષી સહકારી મંડળીઓ
Single-purpose and multi-purpose co-operative societies.